

Vzdělávací obor: **Český jazyk a literatura**

Očekávaný výsledek učení: JJK-CJL-001-ZV5-002

Využívá znalosti o slovní zásobě a způsobech jejího rozšiřování v komunikaci a při práci s textem.

Popis úrovně: Na cestě

- Nahradí slova v daném kontextu slovy se stejným nebo podobným významem.

Malý nezbeda

Autorka materiálu: Mgr. Jovanka Rybová

Anotace

Touto aktivitou se žáci naučí využívat digitální technologie k přečtení informací z QR kódů. Při práci na internetu si ověřují, že doplnili vhodná synonyma k daným slovům. Následně se učí v textu na pracovním listu vyhledávat informace, a to slova, která svým významem patří k významovým okruhům – lidské tělo, nábytek či jména. Při diskusi se spolužáky rozšiřují svoji slovní zásobu. V přílohách najde učitel pracovní list pro žáky a kartičky s QR kódy. Vhodně zvolené vzdělávací strategie popsané v ilustraci směřují k rozvoji klíčových kompetencí.

Zadání pro žáky

- Připravte si mobilní zařízení, které dokáže přečíst QR kódy.
- Rozhodněte se, zda aktivitu budete doplňovat sami nebo ve dvojici.
- Na chodbě (v zadní části třídy) máte rozmístěny kartičky s číslem a QR kódem. Po vypočítání příkladu v pracovním listu zjistíte, která karta se hodí na daný řádek. Vy však nezapisujete slovo, které se objeví, ale jeho synonymum.
- Po doplnění textu zkontrolujte se spolužákem (další skupinou), jaké slovo jste doplnili. Ověřte správnost na internetu – <https://slovníkcestiny.cz/uvod.php> Všimněte si, že pokud nenajdete heslo, v pravé části máte nabídku dalších možností k ověření.
- V kruhu si přečtete, jaká slova vás napadala, které slovo je nejvhodnější. Diskutujte o tom, která slova byla pro vás nejtěžší a proč.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK digitální Digitální vývoj a inovace KDI-VIN-000-ZV5-001	Využívá digitální technologie doporučeným způsobem k zefektivnění vlastní práce.	- vedu žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích - dbám na to, aby měl každý žák dostatek času a příležitosti se s každou technologií seznámit - vedu žáky ke vzájemné pomoci při práci s technologiemi
KK komunikační	Rozumí obsahu běžných	- do výuky zařazuji také krátké autentické texty

Porozumění KKK-POR-000-ZV5-001	forem sdělení včetně některých nepřímých vyjádřených významů.	- využívám obrazná sdělení pro porozumění textu - hovořím se žáky o jejich porozumění obrazným sdělením, diskutuji s nimi o jejich možných významech
-----------------------------------	--	---

Metodický komentář pro učitele

1. Připravte pracovní list (příloha 1) a kartičky s QR kódy (příloha 2) podle podmínek školy (na chodbu, v zadní části třídy...).
2. Nechejte žáky pracovat buď samostatně, nebo ve dvojici.
3. Poskytněte žákům dostatek času na sdílení, ověření slov. Sledujte, zda využívají i další zdroje k ověření na internetových stránkách (<https://slovníkcestiny.cz/uvod.php>).

- 10 – světnice – pokoj, místnost;
- 12 – hrne – valí, běží, utíká;
- 25 – přišla – přikráčela, přitulila se;
- 24 – hajdy – šup, honem, alou, hybaj, marš;
- 21 – fakane – darebo, nedobroto;
- 16 – ranečku – uzlík, pytlík.

V kruhu si vyjasněte, že ne vždy každé slovo se hodí, že je nutné znát kontext a dobře rozumět přečtenému.

4. Dále nechejte žáky vyhledávat informace v doplněném textu:
 - Najdi v textu slova, která jsou významem podřazená ke slovům a slovním spojením: lidské tělo, nábytek, jména
 - Vysvětli, co znamená:
 - Medvěd se najedl jen na dvou zubech.
 - Medvěďár se dopálil.
 - Kubula se mlel, a ne a ne usnout.
 - Myslíš si, že medvěďár neměl medvídku rád, když mu řekl „fakane“?
 - Vyprávěj, jak mohl příběh pokračovat.
5. Pokud máte knihu, dočtete žákům ukázkou.
6. S žáky diskutujte o tom, zda se potvrdily jejich představy o pokračování příběhu, jestli se medvěďár na medvídku doopravdy zlobil, zda se příběh podobá některým okamžikům z jejich života?

Popis ověřování

Učitel vede žáky k co nejvýstižnějšímu vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby. Sleduje způsob komunikace mezi spolužáky a následující kritéria:

- Dokáže použít doporučenou aplikaci;
- Najde synonymum k danému slovu a informaci ověří;
- Najde v textu slova významem podřazená;
- Vysvětlí obrazné sdělení;
- Zapojuje se do diskuse.

Kritéria mohou sloužit jako podklad pro sebehodnocení žáků.

Ukázka řešení

Ze (2.5=10 – světnice) *pokoje, místnosti* voní polévka, děti nakrčí nosík, medvěd nos a již se to (6.2 – hrne) *valí, cpe* ze dveří ke stolu. Dříve však, než vyběhli,

(5.5=25 – přišla) *přitočila, přitulila se* Lízinka ke Kubulovi a vzala jej okolo krku. „Medvěde,“ povídá mu do ucha, „zůstaň u mne, já tě mám ráda.“

Děti se pěkně najedly a (8.3=24 - hajdy) *šup, marš, honem* do postele. Medvěďdář se najedl jen napolo a sedl si k ohništi. Medvěd se najedl jen na dvou zubech a zůstal stát. Vyplázl jazyk a díval se tak mlsně na Kubův pytel, až se medvěďdář dopálil:

„Ty, (3.7=21 - fakane) *darebo, lumpe,*“ povídá, „mně přijdeš draho; kde je co dobrého, všechno slupneš! Nic ti nedám! Nic ti nedám!“

Ale to se ví, že mu dal. Měl z lepších časů dvě jaternice a kroupové jelito. Ham, ham, ham, a už to bylo v Kubulovi. Jak to medvěd snědl, hned mu bylo zas veselo, jenže měl trošičku výčitky svědomí.

„Kubo Kubikulo,“ povídá, „máš v (4.4=16 - ranečku) *uzlíku, pytlíčku* ještě něco?“

„Mám, nemám,“ odpověděl Kuba, „neptej se a spi.“

Avšak Kubula se mlel, a ne a ne usnout. Tu si medvěďdář pohladil bradu a řekl: „Je čas, abych začal s medvědími Barbuchou.“ Sedl si pěkně k ohni, opřel se zády o kovadlinu, vzal si Kubulovu hlavu na kolena a spustil, drbaje nezpůsobu za ušima...

Z knihy Vladislava Vančury „Kubula a Kuba Kubikula“

Příloha pro učitele: Karty zalaminujte, vyvěste na chodbě nebo ve třídě.

10		12	
25		21	
24		16	

Příloha: pro žáky

Ze (2.5) _____ voní polévka, děti nakrčí nosík, medvěd nos a již se to (6.2) _____ ze dveří ke stolu. Dříve však, než vyběhli, (5.5) _____ Lízinka ke Kubulovi a vzala jej okolo krku. „Medvěde,“ povídá mu do ucha, „zůstaň u mne, já tě mám ráda.“

Děti se pěkně najedly a (8.3) _____ do postele. Medvěďář se najedl jen napolo a sedl si k ohništi. Medvěd se najedl jen na dvou zubech a zůstal stát. Vyplázl jazyk a díval se tak mlsně na Kubův pytel, až se medvěďář dopálil:

„Ty, (3.7) _____,“ povídá, „mě přijdeš draho; kde je co dobrého, všechno slupneš! Nic ti nedám! Nic ti nedám!“

Ale to se ví, že mu dal. Měl z lepších časů dvě jaternice a kroupové jelito. Ham, ham, ham, a už to bylo v Kubulovi. Jak to medvěd snědl, hned mu bylo zas veselo, jenže měl trošičku výčitky svědomí.

„Kubo Kubikulo,“ povídá, „máš v (4.4) _____ ještě něco?“

„Mám, nemám,“ odpověděl Kuba, „neptej se a spi.“

Avšak Kubula se mlel, a ne a ne usnout. Tu si medvěďář pohladil bradu a řekl: „Je čas, abych začal s medvědíím Barbuchou.“ Sedl si pěkně k ohni, opřel se zády o kovadlinu, vzal si Kubulovu hlavu na kolena a spustil, drbaje nezpůsobu za ušima...

Z knihy Vladislava Vančury „Kubula a Kuba Kubikula“